

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za po leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 25. vel. serpana 1871.

List 34.

Okrožnica sv. Očeta Pija IX

do vsih patrijarhov, pervostolnikov, nadškofov, škofov in namestnikov. (Posnetek).

Sv. Oče v tem listu hvalo izrekujejo za prelepo, slovesno in spodbudno obhajanje 25letnice po vsem katoliškem svetu. V začetku omenjajo sv. Oče, s kako hvaležnim srcem so sprejemali skazovanja vdanosti in ljubezni od škofov in vernikov v tem dolgoletnem papeževanju. Tako takrat, ko je sovražnik papeževe posestva pričel napadati, in potlej ko so bili tudi glavno mesto Rim vzeli. Dalje pravi papeževo pisanje:

„Zdaj pa, ko se je doveršil, po sv. Petru nov in v versti rimskih papežev čisto nenavaden prigodek ter smo dosegli šest in dvajseto leto svoje apostolske službe na prestolu rimskem, ste razodevali tako jasne znamenja svojega veselja zavoljo te imenitne dobrote, ki je Naši šibkosti podeljena, in skazali ste tako razločno prelepi cvet življenja, v katerem se povsod podučuje keršanska deržina, da smo bili globoko ginjeni; in sklenivši Svoje vošila z Vašimi smo od ondod zajemali nove moči, da zaupljivši pričakujemo Cerkvi polne in dokončne zmage. Naj prijetniše pa nam je délo, da so povsod množice molivcev tako pregosto v svetiša skupaj vrele, in da so bile cerkve po vesoljnem svetu tako napolnovane od vernikov, ki so z lastnim pastirjem po očitnih molitvah in prejemanju zakramentov Boga hvalile za dobroto, ki je nam podeljena, in ga živo prosile, da bi Cerkvi podelil zmago.“

Naša britkost in skerbljivost pa se nam ni zdela samo odzveta, temuč tudi v veselje spreobrnjena, pravijo sv. Oče dalje, ko so jele skupaj vreti pisma verne vdanosti in ko so pričeli v tolikem številu v Rim prihajati od vsih strani ljudje, tudi imenitni vsih stanov, pa še imenitniši v veri, ter so papežu za-se in za svoje soderžavljane vernost in spoštovanje naznanovali; ko je na sto tisoče podpisanih, kateri naj ojstreje obsójujejo rop, storjeni nad sv. Očetom, in terdo povdarjajo, kako vera, pravica in deržavljani sami tirjajo, da naj se pograbljeno nazaj dá; pa da so o tej priliki tudi darovi za sv. Očeta bolj gosto prihajali, ker vse si je prizadelo sv. Očetu pomagati v njih potrebi.

Posebno sv. Očeta veseli, da se je o tej priliki edinost sv. Cerkve tako prečudno in očitno pokazala. Če tudi je Cerkev po vsem svetu raznesena, če tudi so razni narodi, razne šege, razne zmožnosti in prizadevanja: vendar vse en duh navdaja in poživlja, in ta duh jih toliko bolj prečudno poterjuje, kolikor bolj togotno brezbožnost Cerkev preganja in stiska, in kolikor bolj potuhnjeno ji človeško pomoč išejo odverniti. To pa še toliko bolj poživlja upanje, da je zmaga zanesljiva. Ko pa sv. Oče za vse to Boga hvalijo, so tudi prav

hvaležni tistim, ki se Božji previdnosti za orodje izročujejo in so sv. Očeta obsipali z vso pomočjo, tolažbo, spoštovanjem, vdanostjo in ljubeznijo do njih. Bog naj obilno povračuje vsim, kar sami ne morejo; to Pij IX k sklepu prosi. Vsakemu posebej bi radi pisali in hvaležno serce razodeli, kar je pa zavoljo nezmerne številnosti vošil čisto nemogoče; toraj škofo prosijo, da naj duhovstvu in ljudstvu papeževe občutke razznanijo in dopovedó.

Opominjajo poslednjič vernike k stanovitni in čisto zaupljivi molitvi s škofi vred; zakaj če molitev posameznega pravičnega oblake predere, če dveh skupna molitev vse doseže; bođe veliko več molitev vse Cerkve to dosegla, da se božja pravica potolaži, peklenke moči potarejo, človeška hudobija osramoti ter se mir poverne na zéraljo. Škofje pa naj se posebno prizadevajo, da se amiraj bolj zedinjeni ustavljajo Božjim in cerkvenim sovražnikom, kakor gosta vojska, da jih bodo ložej premagali. Nasledva blagoslov škofom, duhovnom, vsim vernikom.

Zmaga sv. križa v III. stoletji.

(Konec.)

Pod cesarjem Dioklecijanom nobenemu ni bilo dovoljeno na tergu kaj prodajati ali kupovati, ali le iz vodnjaka hladne vode si navleči, dokler ni kateremu maliku zažgal kakega daru. V ta namen so bile na sejmu in po ulicah na vseh voglih razpostavljene malikovake podobe. Največ so se kristjani branili darovati malikom in brez števila jih je bilo zato različno pomorjenih. Čim grozovitnejše so deželski poglavarji ravnali s kristjani, tim več so veljali pri svojem cesarju.

Okoli l. 285 so pod Dioklecijanom cesarjem na povelje Lizija ciliškega poglavarja v mestu Egeji zavolj spoznavanja sv. križa trije mladenči, bratje Klavdij, Asterij in Neo, postavljeni bili pred sodnijo. Kako ti je ime? vpraša prvega Lizija. Klavdij, mu odgovori. Lizija: Glej na svojo mladost, ne končuj je s to norostjo, pojdi in po povelju cesarjevem daruj bogovom, da se rešiš pripravljanih muk. Klavdij: Moj Bog ne potrebuje takih darov; ljubši mu je miloščina pa nedolžno življenje; vaši bogovi pa so hudi duhovi, kateri imajo radi take darove, ali večno terpljenje pripravljajo tem, ki jih darujejo. Nikdar me ne pripraviš, da bi jih molil. Lizija: Zvežite pa bičajte ga, da jenja se norčevati. Klavdij: Če me še tako hudo kaznuješ, meni ne škoduješ, le svoji duši pripravljáš večno kazen. Lizija: To je cesarjevo povelje, da kristjanje bogovom darujejo, odporni da se kaznujejo, pokornim pa je obljubljena čast in plača. Klavdij: Obljubljena cesarjeva plača je

le zemška in minljiva, verovati v Jezusa Kristusa pa — to večno zveliča.

Poglavar dá mladenča raztegniti na mučilo ali na teznico, noge mu žgati z gorečimi bakljami in s podplatov meso rezati ter pred njim ga kazati. — Ne ogenj ne mučenje ne pripravlja bolečin bogaboječim, pravi na to Klavdij, marveč jim koristi v večno življenje. — Lizija ukaže, naj se telo njegovo terga z železnimi kremplji, bedra ob straneh dergnejo z razbitimi črepinjami, rane pa palijo s plamečim ognjem. V teh mukah pravi Klavdij: Ta le plamen in to le terpinčenje pripravljaj moji duši zveličanje. V naj večo srečo si štejem, da morem za Boga terpeti in za Kristusa umreti. To je naša osoda, da s terpljenjem si zaslužimo večno življenje.

Lizija: Pustite ga in odpeljite v ječo. Predstavite mi družega. Asterij in Neo, brata Klavdijeva, sta se skazala v enacij mukah enako stanovitna; pripravljena sta bila raji umreti, kot odstopiti od češčenja Križanega in od prave vere Kristusove. (Clavdii Henry Abb. Histor. Eccl. Tom. II. pag. 39.).

Vsemu temu groznemu preganjanju ukljub je vera v križanega Jezusa poganom v strah očitno in čudovito napredovala tako, da je proti koncu tega stoletja že razširjena bila po vseh krajih tedaj znanega sveta, in da se je že večja polovica rimske države spoznavala k nauku sv. križa. In tako je „kri mučencev, kakor piše sv. Ciprijan, postala seme novih kristjanov.“ Da, prav vsled teh ognjenih preganjanj je konec tega stoletja vzcvetel iz kervi kristjanov nov krasen cvet na polji cerkvenega življenja, to je puščavniško ali redovniško življenje, iz kterega so se skoraj prikazali v zgodovini in vladbi Cerkve Božje tolikanj pomenljivi in delavni redovi mnihov ali samostavnikov, kot tolikeri duhovni polki za čast Božjo in za zmago sv. križa iskreno se bojujoči. Začetek storil se je v Egiptu.

Tisti malikovavski Egipt, kateri je v starem zakonu ukljub prikaznim in čudežem, ki so se godili pred njegovim obličjem, in ki bi bil po njih lahko spoznal roko pravega Boga in njegovo sv. voljo, svoje oči zapiral pred lučjo resnice ves oterpjen v svoji slepoti: ravno tisti Egipt je v novem zakonu dosti zgodaj svoje pogiansko oko odperl luči kerščanske resnice, po prerokbi: „Spomniti se čem na Rahabo, to je Egipt, in na Babilon, da me spoznata“ (Psalm. 86, 4). „Tisti dan bode altar Gospodov v sredi zemlje egiptovske, in napis Gospodov na njeni pokrajini. V znamenje in v spričevanje bode Gospodu vojnih trum v Egiptu. Klicali bodo namreč k Gospodu pred stiskajočim in poslal jim bo rešitelja in branitelja, kateri jih bo oprostil. In znan bode Gospod v Egiptu, in poznali bodo Egipčanje Gospoda oni dan, in častili ga bodo z daritvami in darili, in obljube bodo obetali Gospodu ter jih spolnovali.“ (Iza. 19, 19—21.)

Ob času apostolskem že se je po delovanju sv. Šimna aposteljna veselo sprejemala kristjanska vera v Egiptu: kmali potem je z velikim vspehom delal tu sv. evangelist Marko. Oznanoval je tu sv. križ, in od prvaka apostolskega posvečen za škofa aleksandrijskega in poslan tje, je pasel ondi čedo vernih kristjanov. Ko je v tej službi razun po Egiptu tudi po Libiji, Numidiji in Mavritaniji vspešno oznanoval sv. evangelij, je bil v naslednjem preganjanju kristjanskem na hudobno hujskanje duhovnikov malika Serapa tudi on mučen in umorjen.

V tretjem stoletju je preganjanje kristjansko tod doseglo skor naj višo stopnjo. Po vsem Egiptu so iskali kristjanov in grozno jih terpinčili. Takrat so mnogi izmed njih popustivši svoje poséstja odšli proč v puščavo, nekaj da bi ondi našli si zavetje, nekaj pa da bi oddaljeni od sveta neprenehoma in brez opoviranja mogli

Bogu služiti. Taka sta bila med drugimi sv. Pavel puščavnik (227—340) in sv. Anton (251—356), oče in začetnik redovniškega žvljenja.

Sv. Anton je bil še nježen mladenec, ko sliši v cerkvi nekda te besede: „Hočeš-li biti popolnoma, idi, prodaj vse kar imaš in razdaj ubogim, in imel boš zaklad v nebesih, pojdi in hodi za menoj.“ Te besede so ga tako prevzele, da je koj prodal vse svoje lepo premoženje, denar pa in vse svoje razdelil med uboge in potem napravil se v puščavo k nekemu bogoljubnemu puščavniku, od kterega se je naučil Bogu popolno služiti. Izvoli si na to za stanovanje neko jamo, kjer živi noč in dan v molitvah, v premišljevanji in telesnem pokorjenji. Tu je velikrat hude skušnjave terpeti imel od hudobnega duha, kateri se mu je prikazoval zdaj v podobi kače, zdaj v podobi medveda ali zmaja; on pa ga je z znamenjem sv. križa vselej premagal. Povest o tem sv. puščavniku se je raznesla na daleč okrog, in iz daljnih krajev so prihajati jeli k njemu želé pod vodstvom njegovim živéti. Krog njegovega stanú so si postavljali kolibice ter so z njim vred spodbudovali se v molitvah in zveličanskem premišljevanji. Ko se je njih število razmnožilo, jih je razdelil sv. Anton v razne rede, ktere je on časih obiskoval ter podučeval v duhovnem življenji. V kratkem je po zgledu in prizadevanji tega vodnika in vstanovnika redovnega življenja vsa tebanška puščava napolnjena bila z mnimi ali redovniki.

V tem blagovitem delu je pomagal sv. Antonu zlasti njegov učenec, sveti Pahomij. Ta je vstanovil kmali potem na reke Nila otoku, Tabeni po imenu, prvi samostan ali kloster, v kterem je od l. 320 zjedinoval raztresene puščavnike k skupnemu mniškemu življenju.

Sv. Atanazij obširno popisuje, kake nauke in pravila je svojim podložnim dajal sv. Anton. Med drugimi: a) Redovniku je naj koristnejše vsakdanje premišljevanje: Dans začnem Bogu služiti, in današnji dan je lahko tudi poslednji mojega življenja. b) Hudobni duh se boji posta, bdenja, molitve, radovoljnega uboštva, usmiljenja in ponižnosti, zlasti pa goreče ljubezni do Gospoda Kristusa. c) Pravo življenje in živa vera na vsegapičujočnost Božjo je naj boljši pomoček pognati od sebe satana. d) Delati vselej v pričujočnosti Božji je naj boljši pomoček proti zalezovanju hudobnega duha. e) Proti lenobi v službi Božji ga ni boljšega pomočka od premislika: kako kratko je življenje, in kako negotov konec njegov. f) Satan zavida vse kristjane, vzlasti pa te, ki po redovniško, nunsko ali mniško živijo.

Tako je služilo v teh pustinjah na tisuče bogoljubnih mnihov križanemu Jezusu. Koreninice pa rastline so jim bile v živež in voda v pijačo. Vadili so se v poterpljivosti, ter z molitvijo pripravljali k zatajevanju samega sebe in k srečni smerti.

Neprimerno ne bode, ako se omenijo na tem mestu rimske katakombe, v kterih so ob času preganjanja zavetja si iskali sv. papeži, mašniki in kristjanje sploh, kakor sv. puščavniki po egiptovskih puščavah. Rimske katakombe so zgodovinsk spominek kerščanstva in keršanske resnice. Tam so sveti papeži oznanovali sv. evangelij, služili daritev sv. maše, delili sv. skrivnosti. Od tod so vladali oni vidno cerkev, sami pod zemljo, nevidni zunanjemu neprijateljskemu svetu. Tu so pokopovali trupla svetih mučencev, in izkopavajo se še zdaj, kar spričujejo posodice z mučeniško kervijo nekda napolnjene in k svetim truplom položene. Tu je počival sv. Peter umorjen l. 67; tu je pokopan Lin (78), Anaklet (90), Evarist (109), Sikst I (127), Telesfor (139), Higin (142), Pij I (157), Elever (192), Viktor I (202), Fabijan (250), vsi mučenci. Po tem tisuč in tisuč mučenih iz raznih stanov. Tu počivajo njihove svete telesa v grobéh, njihove duše pa se radujejo v nebesih. Tu je

velika množica izvrstnih vojščakov Kristusovega altarja; tu mladi ljudje, otroci, starci, kateri so za Kristusovo vero dali svoje življenje. Trupla mučenikov so prinašali navadno po noči in spuščali jih v katakombe. „Kdo je ta, kterege nesete?“ je vprašal papež sam ali pa njegov namestnik. „To je eden naših bratov?“ „Kako veste to?“ „Mi smo ga obiskali v temnici, sli ž njim k sodnikom, spremili smo ga tudi na morišče!“ „Ste li slišali njegovo obsodbo?“ Da, slišali smo jo; glasila se je na smert, ker je bil kristjan.“ „Kako je umrl?“ „Ni končal sam sebe, za vero je umrl, tu je posoda z njegovo kervijo.“ In res na vsakem mestu, kjer so pokopani mučenci, nahajajo se posodbe z njihovo kervijo. Reči se more: „Morte martyrum religio defensa, cum lata fides, ecclesia roborata est, t. j. „s smertjo mučenec je branjena bila pobožnost ali zveza z Bogom, razmnoževana vera, uterjevana cerkev.“ Sv. Ambrož.

Tri mesce na Jutrovem.

LXIV.

(Dokončanje Šmarnic. — Pobožna gospoda. — Greška cerkev. — Novogreška slovnica. — Pri mil. škofu. — Nova stoljnica in njena potreba. — Zamurke. — Mehitaristi. — Izvrsne šole usmiljenih sester, bolnišnica in druge njih naprave. — Dober svet za liberaluho. — Efez. — Sv. Polikarp. — Tudi mačka hoče „bakšiš.“ — „Tezker.“ — Odhod in ločenje od tovarša Fridmana. — Tovarišja na parobrodu. — Lezbo. — Mitilene. — Otok Tenedos. — Troada, sv. Pavel s tovarši. — Samotrake in Dardan. — Filipolje, Brut in Kasij. — Dardanele. — Veré se je izlil med novaki — divjaki. — Terdnjave. — Galipolje. — V Belem morji. Štambul.)

V Smirni 1. rožnika. Menda zavolj vécerajšnega velikega praznika (sv. R. Telesa) so šmarnice v kapucinski cerkvi še le 1. rožn. slovesno dokončali. Bila je po veliko drugih mašah vélika maša s pridigo v greškem jeziku. Prav milo so šolarji peli lavretanske litanije in druge pesmi, ljudstva je bilo veliko pričujočega. Posebno všeč mi je bilo, da prejšni dan pri procesiji, potlej pri sv. maši, kakor sploh tudi ob delavnikih je bilo v cerkvi toliko gosposkih ljudi, pa da se tako spodobno obnašajo. Tudi pri sv. Obhajilu jih je bilo še po prazniku veliko. Bog ima zmiraj in povsod svojih zvestih služabnikov.

Jaz sem maševal pri oltarji Jezusovega presv. Serca, potem sem mesto nekoliko ogledal, zlasti dobro prevideni bazar ali terg. Bil sem pri zelo ocifrani novi greški cerkvi, ktere stolp se nekoliko od deleč nezmerno lepo okinčan vidi, od blizo pa ni tako lép; mostovži, stolpiči, turniči na okrog, s kterimi je — bi djal — obšarjen, so le od deleč prav romantiški viditi, od blizo ne tako. Zobal sem ta dan perve češnje, ktere pa ondi ta čas že minjajo; poprejšni dan pa sem okusil perve hruške. — Ker sem bil med greki, sem iskal slovnice novogreškega jezika, pa dobil sem le greško-italijansko gramatiko, ki je izdelana po Olendorfovi metodi, in dal sem za njo 5 frankov. Žal mi je, da nisem imel prilike saj pol leta ostati med greki ter bi se bil priučil novogreščine.

Pri kosilu sem bil ta dan pri mil. škofu Vinc. Spacapietra-tu, ki je kaj prijazen in ponižen gospod iz lazarisovskega reda. Kakor persijanski, tako je tudi on podveržen neposredoma apostoljskemu sedežu. Pri mizi so bili še trije titularni kanoniki in družba je bila prav prijetna. Pravili so vikši pastir, da v novo stoljnico, ki je zidana, je obrnjeno že 500.000 frankov, pa da jih potrebujejo še 300.000, da bi se čisto dodelala in vrnala; ni pa denara in delo ne more napredovati. Kdor je tedaj voljan, naj pošlje ta mali znesek omenjenemu nadškofu v Smirno, imel bode delež pri misijonu med Greki in Mohamedani.

Razkazali so mi premil. pastir po kosilu v drugem kraju mesta vstav usmiljenih sester, ki ima 8 razredov

in prav veliko deklic iz vsih stanov, pa tudi do 40 sirót. V službi imajo več zamurk, ki so nektere posebno pobožne; odkupile so jih ali po družih potih pridobile, ter je njih več še le tukaj keršenih. Kaj vesele so bile, ko sem jih po arabsko nagovoril, ker tukaj se sploh govori le greško; vsi olikani govoré tudi francosko, laško, turško. Tudi Mehitaristi imajo v Smirni svoje cerkve in samostane; podverženi so pa dunajskim. — Vidil sem po šolah prelép red, čudil se veliki prijaznosti in ponižnosti vikšega škofa do otrók in redovnic ter pobožni nasprotni zaupljivosti. Tacih pisarij v vsih šegah olepšave še nisem vidil, kakor tukaj; pa tudi lepe in tenke ročne dela izgotavljajo otroci. Ne more si lahko kdo misliti, kako snažne so stanice. Take naprave so pa res likavne. Sestre imajo v mestu 4 naprave: dvojno šolo, bolnišnico in sirotišnico, pa še zunaj mesta glavni vstav z drugo šolo. Enako olikujejo očetje laziristi moško mladino. To se pravi misijonariti in ljudstvo izobrazovati. Zato pa evropejski liberaluhi in mavtarji prav vpaljeno redove obirajo; naj bi pač raji šli v Azijo divjake vere učiti, kakor da po Evropi vero zatirajo in si ognjeno posteljo v peklu postiljajo.

Iz Smirne derži železnica v Efez in druge mesta. Žal mi je, da iz več vzrokov nisem mogel iti v to slavno mesto sv. Jan. evangelista.

Iz mesta Smirne so mi pokazali škof kos razdertega zidovja na višavi, v katerem je bil sv. Polikarp mučen. Druzega rožnika je bilo treba misliti na bližnji odhod. Pri kosilcu me je neka mačka tako vperto gledala, kakor da bi imela kako pravico do moje skledčice. Interpeliral sem jo toraj in prašal:

Kaj me tako véрно gledaš, turška mačka?

Se ti toži delati, loviti miš'?

Mar tud' ti v primér rojakov svojih

Noč in dan pristrežaš le samo „bakšiš?“ —

Bil sem za podpis potnega lista na konzulatu; pa vsilili so mi tudi na turški vradnji nekaki pridevek k mojemu potnemu listu, v arabskem jeziku, ki se imenuje „tezker“ ali spominica, in dal sem zanj 8 piastrov, pa še kavasu (pétarju) bakšiš, ker mi jo je prinesel.

Opoldne po kosilu sem se poslovil s čast. gosp. prednikom, ki je bil prav prijazen, ni hotel nič darila sprejeti in svojo dobroserčnost je še s tim skazal, ker mi je brez kake prošnje dal pismo do oo. kapucinov v Carigradu, kjer sem bil res sprejet.

Prav vesel sem bil, da se bom z ravno tistim parnikom do Tersta peljal, ker pridni strežnik Janez mi je bil v veliko tolažilo; domačin je le domačin. Popotvala sva dozdej skupaj z gosp. Pražanom Fridmanom, zdaj pa sva se ločila, ker on je šel z drugim parobrodom naravnost proti Terstu, jest pa na parniku „Afriki“ dalje proti Carigradu. Še nikoli nisem vidil nobenega parnika tako zagostenega z ljudmi, kakor je bil zdaj naš, — na sto in sto turških vojakov je bilo na njem, menda novakov, ker vojaškega nič niso imeli na sebi. — Z Bogom tedaj Smirna! menda te ne bom več vidil, pa te tudi od več ne želim. Po štirih popoldne odhajamo. Greki in turki so moji tovarši. Lepe ti družine! Greki kričijo, govoré, da me ušesa bolé; zgoraj turški novaki šum delajo, pojejo, vpijejo: tega ne bo prenašati!

Že ponoči smo šli po kanalu med otokom Lesbom in med koptim male Azije. Po enajstih je šum vstal, da smo pri Mitilini (Mitilene), ter sem vstal saj v temi pogledat na lepi otok in kraj, ki je bil pred nami ob levi. Mitilini, po domače Kastro, je bilo lepote, učenosti in bogastva sloveče mesto, domovina Pitaka, Teofrasta, Alkeja, Saffe in družih iz starodavnosti znanih osebnosti. Mesto ima katic 14.000 prebivavcev in gerškega nadškofa. 40 katoliških deržin je pod smirnskega nadškofa. Ves otok ima 12½ milje velikosti. Mična je ta voznja

ob mali Aziji. Zjutraj ob šestih imamo ob levi samo nepregledljivo morje, ob desni zmiraj gremo tik dežele.

Okoli osmih smo se za malo časa ustavili pri otoku Tenedu (Tenedos), s kterega se vidi trioglata terdnjava in lep kupec gostih hiš, izmed kterih moli več minaretov (stolpov turških džamij ali mošej). Izmed kacic 3000 stanovavcev je polovica grekov, polovica turkov. Greki pridelujejo tukaj dobro vino, muškatovec. Zavetnik je blezo še vreden Virgilijeve ojstre sodbe: „Statio malefida carinis.“ Sicer je otok znan že iz trojanske vojske: „Insula dives opum Priami dum regna manebant.“ — Peljemo se zdaj vstrič tako imenovane „Asiae propriae“, namreč memo Lidije in Mizije — ter memo Troade, ki je neki 3 milje nižje pod nekdanjo slavno Troado. V prvo je bila imenovana Antigonija, po svojem vstanovitelju kralju Antigonu; potlej pa jo je Lizimak v čast Aleksandru Velikemu imenoval „Alexandria Troas.“ Sedaj je ondi revna vas Eski-Stambul, in vidijó se menda le še razdertine nekdanjega mesta. Sv. apostelj Pavel je bil o svojem apostoljskem popotovanji tukaj s sv. Lukežem in drugimi tovarši, kjer je imel prikazen, da naj ne hodi v Macedonijo in je tudi poslušal ter se podal v Samotrake (poprej Dardana, po Dardanu kralju, ki je neki od tod Trojo zidal); potem je šel v Neapolis (poprej Dathos), v Filipolje (prej Krenides). Tukaj sta l. 42 pred Kristusom Brut in Kasij konec storila v vojski zoper Antonija in Oktavija. Zdaj je le še revna vas Filiba s podertinami.

Ob enajstih, ko pridem iz sobe, smo že v Baher Sefid-u, Boghasi-u ali Dardanelah, in gremo tik ob levem bregu — komaj nekaj sežnjev od kopnega; na drugo stran je precej deleč do brega: tukaj malo manjka, da bi ne vergel kamna čez vodo iz Evrope v Azijo. (Malo poprej, ko se je vodovod pričel, sta stebra ob obeh straneh in pa Trojine podertine, kar sem pa zamudil pogledati.) V prave Dardanele pa, kakor kaže, smo prišli še le o poldne; tukaj stoji več bark; srečal nas je lep turšk parnik Sultan. Ob obeh straneh je nekaj prav zalih hiš, zlasti ob azijski plati, kraj ni več tako gorat in obrašen z drevjem, pa precej zelen. Tukaj nas je tistih 300 „ljubeznjivih“ novakov zapustilo, ki so parnik napolnovali. Kaj bi djal o teh divjaških ljudéh? Hvala Bogú, da niso bili Kranjci! Akoravno najberže vsi ali veči del vsi nejeverniki, vender niso posebne nadleže delali in tudi ne vse preveč vpili, kleti nisem nobenega slišal. Kadar jih je kamernik svaril, vravnal, ni bilo viditi posebne terme, k večemu kak natoren klic. Sinoč, ko je vse na gostem spalo kakor kobilice, se je enemu verč razlil in voda je tekla pod marsikterim divjaškim herbtom. Kaj so storili? Ko splašeni zajci so kviško skakali, pa nobenega nisem slišal, da bi bil jezno rantačil ali celo preklinjal. Kako bi marsikdo evropejskih olikašev pri enaki okolisini zelence iz goltanca brusil! Kolika péza naša olika? „Lubljenec je jel bercati, ko se je obdebelil.“ —

Po več krajih so terdnjave ob Dardanelah, ter se ne more ravno lahko po morji v Carigrad. — O $\frac{1}{2}$ nam je ob desni obširna ekrajina, za njó precej visoki griči, ob levi ozek brežuljkast pás, — ob obeh straneh zeleno in rodovitno viditi, — tu pa tam kaka lepa vas. — Slovenov ni pomanikanja med popotniki. — Bližamo se Galipolji (nekdaj Callipolis); dospeli smo tje nekako ob $\frac{3}{4}$. Čedno mesto je od deleč viditi, ob nizkem homcu, na polotoku na levi se razteza in ima lesene evropejske hiše z 80.000 prebivavci, med hišami zelenje, na višavi gradič, kakor videmček. To je prvo mesto, ki je bilo prišlo Turkom v roke (1357) kacic 100 let pred Carigradom. Gostilnice, toplice se vidijo ob morji. Proti 6 vse enako, ožina nekoliko širji. Ob 7 gremo proti Belemu morju (morje Marmora). Carigrad.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. O pogajanji vlade s Slovenci se zdaj govori in piše. Tu ste dvé reči pred očmi imeti; ena, da je ves narod katolišk; druga, da je ves narod z nezatno izjemico slovensk. To morajo vedno pred očmi imeti možje, kteri se pogajajo, in pa še zlasti vlada sama. Dozdaj je celo vladni časniki tako delal, kakor da bi bil narod n. pr. luteransk ali kar si bodi, samo katolišk ne, in kakor da bi bil ves ali skor ves narod nemšk. *) Kaj je v šolah vmes gnjilega, se je že omenjalo večkrat, pa bo še prilika. Dežela določno katoliška noče nobenega učenika, kteri ni določno katoliškega značaja. Marsikaj se mora na ravno nasprotno zasukniti; po šolah, v vradih, povsod se mora katoliški in slovenski značaj razodevati, potlej smo na pravem stajališču. Ko bi se pa n. pr. pri poravnavi jemal obzir na narodnost, ne pa na vero, bi bila poravnava polovičarska, ali prav za prav še manj kot polovičarska. Ako se zadosti tirjatvam verskim in narodnim, smo porok duhovni, ki poznamo narod, da se bodo šole še veliko hitreje razcvetale kakor pod Nečasekom in sploh Narod slovenski, če tudi majhen, bode v kratkem s svojo pravno in naravno čverstostjo ena prvih podpor Avstriji. — Napčno je, da niso po vsi deželi še ustanovljene katoliško-politiške družbe, ktere bi iz posameznih občin iz vsih krajev glas dajale v tako tehtnem času. Ne mara, da je zdaj naj imenitniši čas govoriti in povdarjati, kaj zares naša dežele tirja, kaj tirjajo Slovenci, da bode poravnanje resnično, dostojno ter ne bi bilo treba pozneje kerpati. Možje razumni, politikarji slovenski in katoliški, delajte, študirajte, govorite, svetovajte!

V Alojzijevišče so za šolsko leto 1871/2 sprejeti: V V. razred Tomaž Potočnik iz Železnikov; Jernej Zupanec iz Lancovega; v III razred Luka Pintar iz Trate; v II razred Janez Fabčič iz Lož (duhovnija Goče); Fr. Lampe iz Čern. verha (pri Idriji); Ignaciji Tramè iz Škocijana (pri Dobravi); Ludovik Vagaja z Berda (Podpeč). Tedaj njih 7 v številu. —

Popotvanje. 21. jul. Ker sem šel iz Ljubljane na popotovanje, se spodobi, da tudi tukaj svoje popotne opazke končam. Iz Marijacele sem potoval v poštnem vozu med prelepim gorovjem, po lepi cesti v hudi vročini proti železnici. Hud sterm hrib smo imeli v Seewiese, ki je kot uni v Wagensbergu v litijskem okraji. V Wegscheidu najdem slovenskih romaric, ktere so potovale iz Mürrzuschlaga peš v Marijacele; bile so že ob 4 pri sv. maši in peljale so se v najetem vozu do Bruka; kako so se veselile, da so našle človeka, ki je z njimi po domače govoril. Bivajo navadno v Gradcu. — Proti železni cesti smo večkrat srečali ljudi v procesijah, kteri so romali v Marijacele; z manoj se je peljal kupec iz Bukurešta, rojen Dunajčan, kteri se je z romarjev norčeval. Ker ni nehal norčevati se z božjih potov, in je terdil, da ljudje le lenobo pasejo in bi ravno tako lahko doma molili, mu rečem z mirno besedo: Gospod, vi ste kupec, in hodite po svetu svoje blago ponujat in išete novih kupčijskih prijatlov, kteri bi vam prodajali in od vas kupovali. Čemu to? Vsaj kdor vas bo potreboval, vas bo že poiskal, če imate dobro robo po ceni in če kupljeno dobro plačujete; lahko bi si pot prihranili in stroške, ktere popotovanje stane. Če pa vi mislite, da morate popotovati, da imate razširjeno in boljšo kupčijo: kako da potem o pobožnih shodih ljudi tako govorite? Posvetneži imajo sprehode, igre, kazališča, toplice, obiskovanje; vsega tega kmet nima; če svoje delo stori; potem gre se Bogu zahvalit na kak

*) Bode mar zdaj boje, ko je vrednik neki Prus in tudi po veri protestant. če se ne motimo?!

božji pot, in doseže dvojn namen: Telesno le nekoliko opoči je (ker peš in v vročini hoditi ni ravno prijetno) in ves čas na potu moli in v božjepotni cerkvi ss. zakramente prejme. Tudi če je kak kraj Božji pot, je znamenje, da se je tukaj Bog posebno dobrotnega skazal na priprošnjo Matere Božje ali druge svete osebe; ker dasi tudi Bog svoje dobrote lahko povsod deli, vendar ima posebne kraje, kjer jih posebno rad deli, in kdo bi hotel Bogu prepovedovati, da na tem ali unem kraji ne sme boljši biti? Tudi vi ste bili v Marijaceh, pa ste cerkev samo od zunaj videli; vi sodite po liberalno dunajsko, ker merite na vatre in komolce, pa pri tem duše pozabite. — Iz Bruka sem se po železnici peljal v Gradec v prijetni slovenski družnji. 16. jul. sem bil v stolni cerkvi pri nemški pridigi; mladi govornik je obilnemu ljudstvu prav lepo razkladal po besedah sv. evangelija, kdaj je kristjan dobro rodovitno drevo in če ni, kako si mora vse prizadevati, da bo. Čudil sem se, kako da je toliko ljudi pri božji službi v Gradcu, tem v novi dobi toliko slaboglasnem mestu, kjer je živel in šuntal mavtar Zimmermann, kateri je toliko napadal cerkev, vero in duhovne, puntal delavce, da so ga na zadnje, ker je ptujec, potirali iz Gradca, a neki mavtarski poslanci so pa koj interpelirali ministerstvo zavolj tega; Ogersko ga je sprejelo v svoje zavetje in tam zdaj razširja luč omike in olike, kakoršne madjarski mavtarji potrebujejo. — V Gradcu bi bilo prijetno življenje, ko bi človek ne nahajal toliko zopernikov duhovskega stanu. Denar vsak rad vzame, osebe pa ne more terpeti. 17. jul. sem dospel, Maribora ne obiskavši, po novi železnici, meni poprej neznani poti, v Celovec v hudi vročini, ko so ravno domoljuba g. Umeka pokopavali. Tukaj v Celovcu imam prijatla iz mladih let, o. Luka pri čč. kapucinih, pri katerih sem po dolgem popotovanju zopet po domače jedel in se s prijaznimi očeti nekaj ur lepo kratkočasil. Na večer so me ondotni gosp. špiritval K. D., blaga duša, peljali v katol. kazino, kjer dobim več domoljubov, zlasti slavnega boritelja za vero in narod na Koroškem, g. A. Einspielerja, s katerim sva premnogo govorila o sedanjosti do pozne ure. 18. jul. sem šel po železnici do Beljaka, kjer sem se le nekoliko ur mudil; ker tukaj železnica neha, se vozimo v poštnih vozih do Trebiža; tukaj se mi je tako slabo godilo, da ves čas popotovanja ne tako; komaj sem dobil luknjo v prenočevanje, tesno, da sem moral svojo obleko na tla položiti in se na oknu umiti. Spati nisem mogel, ker neki fantalini so bili v gostilnici in so svoje nemške pesmi — njih veliko prav kvantarskih — vso noč rjuli, ker to ni bilo petju podobno; pomagati si nisem mogel, bila je ura že deset preč. 19. jul. kar že ob dveh ležišče zapustim, zadenem svojo torbo na ramo in hajdi proti železnici gorenski, da na prostem pod milo-jasnim nebom svoje duhovne molitve opravim. Od Trebiža do železnocestne postaje je dobre pol ure. Ob petih odderdrá železnica, in pod mogočnimi krasnimi snežniki, zlasti okoli Kranjske gore, kakoršnih po širokem svetu nisem videl, pridemo na plano proti Radolici; tukaj je širok razgled, lepa blejska okolica; pa meni ni bilo obstanka, naprej sem se peljal v Kranj, kamor smo dospeli okoli pol devetih. Tukaj v Kranji me vselej mika biti; vsaj tukaj je bila moja prva služba skoz štiri leta, tukaj je prijazno in dobro mestnjanstvo; tukaj so ljudje vneti za lepoto Božje hiše in lepoto svojih serc; tukaj so veličastno obhajali petindvajsetletnico Pija IX, in pri nabiranju darov za sv. Očeta, za misi-jonarje in druge dobre namene se nahaja mnogo blagih serc. Ostal sem ondi poldrugi dan, in sem posebno hvaležen za očetovski sprejem blagemu gosp. dekanu. Ko se človek mimo Kranja pelje po železnici, bi mislil, da ima kako veliko mesto pred saboj, ker tako lepo stoji

na vzvišenem prostoru, vidijo se tri mestne cerkve, in na južnem koncu se Kokra v Savo izliva. Ko se pripelješ po železnici na sorško polje, je svet zopet širok in lep, in kakšen je proti Ljubljani, se lahko prepričaš, ako greš na ljubljanski grad. Tako sem se po 53dnev-nem popotvanju vernil v Ljubljano zdrav in zadovoljen. Doma pa sem tudi nekaj novega našel. Šentjakopski gospod oče so neutrudljiv delavec, kjer kaj potrebnega najdejo, se mora storiti, če tudi denarja ni, in k svojim dosedanjim mnogim zaslugam so si pridobili še to, da so poprejšnjo tesno sakristijo predelali v prostorno in prav primerno. — Žalostno je bilo zame slišati, kako je med tem časom med duhovščino smert žela! Serčna hvala vsim, kateri so za me molili in me s svojimi željami spremljali. — K sklepu pa priznavam: ako je kdo še toliko lepih in zanimivih krajev vidil, nazadnje se tudi nad njim spolnujejo besede pesnikove:

„Marsikteri že hodil je mnogo po svet’,

Na zadnje prot’ domu obernal je spet.“

Šolsko. Naj omenimo nekaj iz par šolskih letnikov kakor po izjemi. Eden je „Letnik realne gimnazije v Kranji,“ ki je čisto slovensk, kakor se spodobi na Slovenskem, kakor na Laškem lašk, na Nemškem nemšk itd. V njem ima pomenljivost zgodovinski spis: „Cerkve ss. Klemenca, Ingenuina in Albuina na Kranjskem“ — na 14 stranéh. Zlasti je gosp. pisatelj kat. in profesor T. Zupan sledil za vzroki, zakaj se pri nas obilno časti sv. Klemenca papež in mučenik, in od kod je v naši deželi toliko Klemenov, Klemencev, Klemenčičev. — Učencev je bilo v 4 razredih 64, pa bilo bi jih lahko dosti več in tudi upamo, da jih bo berž, ko sedanje neugodne šolske okolišine vlada in samovpravniki deželni zbori na boljše obernejo. Slišimo obilnokrat, da naš kmet hoče dve reči, ki ste opravičeni: 1. naj se šole tako vrnajo, da se sinovi v sv. veri svojih očetov vterdijo, ne pa opešajo; 2. kmet sina ne dá zato v šolo, da bi po tolikih kervavih stroških vsak mogel pušo nositi. Avstrija bila poprej močnejši, ko ni bilo tega; posnemanje pruskih napak je ne bo rešilo.

Briksenske gimnazije letnik ima na 64 stranéh kaj znamenit pregled katoliške hierarhije po vesoljnem svetu ob času vesoljnega zbora Vatikanskega (8. grud. 1869 — 20. vinot. 1870), ki ga je zložil sloveči profesor in lingvist dr. J. Zlat. Mitterrutzner. Marsikdo utegne merdniti rekoč: Čemu take reči v šolske letnike? pisatelj pa pravi: „Persuasum mihi est, hunc „Conspectum Hierarchiae Catholicae cuilibet, qui non solo nomine Catholicus est, probatum iri.“

Gimnazija je imela na koncu leta 250 učencev, kateri so postavljeni v abecednem redu, pa pri vsakem kaže prva rubrika (predelek) napredek (Erste; Erste m. V.; Zweite), drugi predelek pa, kateri je po versti: 1., 2., 20., 31. itd. —

Učnikov je za vsih 8 razredov 12.

Na Štajarskem je poganjanje zastran novih volitev. V brežko-sevniško-kozjanskem okraji so se dogovorili domoljubi zopet voliti izvrstnega dekana Fr. Kosarja, kar ne dvomimo, da se bode doseglo.

V Celji so 15. avgusta nekteri narodnjaki sklenili osnovo za novo narodno banko „Slovenijo.“ — Predsednik te početve je knez Salm Raifferscheid Krautheim, podpredsednik dr. Kosta.

Na Breznici na Gorenskem se bode na sv. Avguština dan, t. j. 28. avg., prav slovesno obhajala petindvajsetletnica, odkar je bila brezniška fara predstavljena iz Rodin na Breznico. Večina v brezniški fari rojenih duhovnov — kacij 17 — zraven duhovnov iz okolice in družih ima biti pričujočih pri pontifikalni maši in pridigi. Začetek opravil je ob desetih.

Iz Loža smo tudi med drugimi dobili pred nekaj

tedni popisovanje, s kolikim veseljem so obhajali 25-letnico: z vesoljnim zvonilom in priterkovanjem po vsih cerkvah, s kresovi po hribih in dolinah (po več hišah so gorele lučice, kakor je navada o Božiču), z olepšanjem cerkve, s slovesnimi ss. mašami, petjem papeževe himne, nalaš za to slovesnost zložene pesmi, s preje-manjem sv. Obhajila za sv. Očeta, streljanjem, z raz-laganjem življenja Pija IX v pridigi itd. (Pesem poslana je prav priserčna in malo popiljena bi se dobro podala, pa prostora manjka; tudi dopis je le posnet. Vr.)

Iz Motnika, 14. vel. serp. — Včeraj k novi maši č. g. J. Dolenca iz Poljan se je bilo naletelo več ljudstva kot pri vsakem cerkvenem shodu in pokazalo, kako to čišla, da je dobilo novega učenika ukjub brezver-nemu liberalizmu. Govornik so nam prav resno popi-sovali veseli in žalostni stan duhovnov. Tudi 25letnica se je obhajala pri nas s primérno slovesnostjo in ljudstvo je goreče se spominjalo presl. jetnika v Vatikanu.

„Der neue Gott.“ Von Conrad von Bolanden 1871. Ta mična brošurica je pač vredna, da bi jo vsak bral, kateri je še v mraku zastran nauka o nezmotljivosti.

V Plesčih na Horvaškem, 21. avg. Č. — Mislim, da od nas ni še dozdej nobeden dragi Danici kaj povedal. Sprejmite te verstice, da vidijo čast. bravci, kako mi častimo svojega škofa. — 9. in 10. avg. smo pri-avljali se na prevzv. našega gosp. škofa Soiča, kte-
ga smo z velikim veseljem dočakali 10. zvečer okoli 5 v velikem številu pred duhovsko hišo zbrani. Celo selo je bilo tako lepo okinčano, da se je vse čudilo. Po selu in pred cerkvo so se vile po postavljenih hoj-kah prelepe zastave trojedine kraljevine. Tudi je bilo naše selo prav lepo očiščeno, in na vsakem oknu bila je zastava; ravno tako tudi veliko zastav v linah na stolpu. Plovanija (duhovska hiša) je bila pa posebno umetno opravljena. Spredej bilo je veliko hojk postav-ljenih in med timi slavolók z napisom:

„Zdravo došao, mili naš Biškupe!“

Med veselimi klici: Živio, živio, živio! so prišli škof in se podali v cerkev, ljudstvo pa za njimi. Po molitvi, petji, orgljanji smo dobili sv. blagoslov in spremili smo jih v duhovnijo. Od vseh strani bili so pričujoči duhovni, in 11. v jutro so podelili naš mil. apostol sv. birmo mnogim mladim pa tudi 2 odrašenima.

Tudi pri odhodu milega našega višega pastirja ob 4 popoldne bilo je veliko ljudi se zbralo, in ko smo sv. blagoslov prejeli, smo vsi z veselim glasom klicali: Živio, živio, živio!

Iz Marija-Zvezde v Bosni piše č. o. Francišk, iz reda oo. Trapistov.

Undan me je neki turk nagovoril, da bi imel nekaj zemljiša prodati. Ker mu je železnica njegovo zemljiše razdelila v dva kosa, je nejevoljen in hoče prodajati. En del s slabo hišico, ali prav za prav kočjo, ima ne-kako 30-40 oralov — po očéh meriti (tukajšni oral ima 40 štirjaških vatlov, vatel je 26 palcev dolg). Drugi del ima kake 4 orale in bolji, še skor novo hišico pri tléh, ktera ima majhen češpljev vert s 3-4letnimi dre-vesi, ki že nekoliko rodijo. Obojna zemlja je prav do-bra in že prav dobro obdelana ter (mesca majnika) ravno s pšenico, režjo, ječmenom in koruzo obsejana. Malo četert ure je od našega kloštra, toda na drugo stran reke Verbe, uro od mesta Banjaluke, ima majhen gozd... Eno bi bilo pripravno za kacega kmeta, drugo za ro-kodelca, tesarja, zidarja, ki bi tukaj nahajal dosti dela; tudi mi bi imeli velikrat delo za take ljudi. Sosedje tega zemljiša so katoliški zakupniki (štantmani) turških posestnikov, in kakor se mi je skrivaj pravilo, bi tudi kaj prodali; tedaj bi se naselec zamogel po volji raz-širiti. Kraj z vodo vred je zdrav.

Cena večega kosa je 400—500 cekinov, manjšega 200—150 cekinov; mislim, da bi še precej veliko odjenjal. To, se vé, so velike cene; ali turki menijo, da vsi, ki čez Savo pridejo, imajo veliko denara, in toraj od tujih tako veliko išejo. Med seboj si napravljajo veliko ceneje prodaje, — morebiti za polovico.

Pisal sem Vam to, češ, morebiti bi kdo iz Kranj-skega imel voljo sem-doli priti. Sčasoma se dá tukaj natihoma njiva za njivo kupiti po prav spodobni ceni, t. j. če je kdo delj časa tukaj in ima čas to pozvedo-vati. Ali pa bi utegnil kdo priti in morebiti pri nas za hlapca delati, ali dela pri železnici se lotiti in sčasoma kaj vravnati. Dobro bi bilo, ako bi kdo storil začetek, da bi se tukaj sčasoma vas napravila.

V tem pomenu govori omenjeno pismo, in misel morebiti res ni slaba. V Bosni in Hercegovini so Slo-veni, zdihajoči pod turškim jarmom, ki potrebujejo vse-stranske olike. Ko so bili turki prihruli v deželo, so slovenske prebivavce, kateri se niso hotli poturčiti, gerje kakor živino klali in morili in jemali jim tudi njih po-sestva, postali so turki z vojnim tolovajstvom posest-niki dežele, in le čudo je, da se je kaj keršanstva in pa slovenstva še premoglo ohraniti v teh prenesrečnih deželah, ki že toliko sto lét čakajo boljši osode. Ker so v veri in toraj v omiki zanemarjeni, ne le poturčenci, ampak tudi kristjani, zato so očetje Trapisti, ki jih učijo zemljo obdelovati in čedno živeti, velika dobrota za deželo. In ako bi se kateri naših poštenih vernih ro-jakov tam naselili, bi utegnili ne le sebi pomoči, am-pak tudi svojim bratom k omiki pomagati. V tem oziru bi privošili, da bi kaki véni Slovenci v une kraje se naselili (liberaluhi, ki so sami gerši in sovražljivši od turčinov, niso za razširjanje omike pri bližnjem). Tra-pisti so sicer iz tujih dežel, vender olikujejo narod v serbohervaskem jeziku, kakoršen se tam govori, in lahko bi se Slovenci z njimi razumevali. Kdor hoče bolj na-tanko te reči pozvediti, naj piše sam do prečast. o. Franciška, prijor-a pri Marija-Zvezdi v Bosni, pošta: Stara Gradiška.

Zlati lešniki

ali srečkanje za celo leto.

(Nabral F. K.)

(Dalje.)

258. Glej, da se zdrav spokoriš, dokler bi lahko grešil, da se ti bati treba ne bo. Ako se hočeš še le spokoriti, kadar ne moreš že več grešiti, bo le pre-greha tebe pustila, ne pa ti nje. (Sv. Avguštin.)

259. Kogar vidiš, da pravično živi, naj se mu ravno še tak hudo godi; njega srečnega imenuj, čez vse hvali in povišuj; sej so nebesa njegove. (Sv. Krizost.)

260. Venca ne dobi, kdor ne premaguje; zmagal pa ne bo, kdor se ne vojskuje.

261. Če nedolžna hočeš bit' devica, naj bo sramož-ljivost tvoja tovaršica.

262. Boljši je pri kmetih čisto in ubožno živeti, kakor med gospôdo na poštenju siroteti.

263. Hočeš ti v življenje enkrat it' od tod: križ in pa terpljenje je kraljeva pot.

264. Sramožljivost je device ljuba zar'ja juterna, če nje nima tvoje lice, si devištvo vgasnila.

265. Sveta čistost in poštenje v srečen zakon pri-peljá; srečno zakonsko življenje dá zvestoba zakonska.

266. Je boljši, da kamen na tistem mestu leži, kjer razberzdano družince sedi, ki celo hišo pohujša, da božji žegen od hiše beži.

267. V tvojem serci Bog prebiva, dokler čisto vest imaš: božja roka te zakriva, da se v hudo ne podaš.

268. Oh! boljši je na kmetih med nedolžno živin'co biti, kakor po gradih in mestih med zapeljivce hoditi.

269. Deklice, ki truplo svoje preveliko lišpajo, rade svoje duše pozabijo; le pregrešnemu svetu dopadejo, Bogú se pa zamerijo.

270. Nič se nam na svetu tukaj toljko bati ni, kakor: se Boga manj bati kakor pa ljudi.

271. Truplo je stvarjeno za dušo, ne pa duša za telo; ako dušo kdo zapravi, trupla rešil tud' ne bo. Je duša izveličana, bo srečno tud' telo.

273. Srečen, kdor Bogú prav služi, naj mašuje ali pluži. Pri Bogu sercé, pri delu roké.

274. Nar lepši je mladina, ki se Boga boji, nar veči čast za sina, ki stariše prav časti.

275. Ljubezen, kjer je, dela velike reči: ako jih ne, prava ljubezen ni. (Sv. Gregor.)

276. Človek, ti si na kupčiji, dokler še živiš: glej, da dragih jagod ne zgubiš; vari se, da jih sovražnik ne dobi, da se z njimi tvoja barka ne vtopi, da ne prideš prazen k večni domačiji. (Sv. Efrém.)

277. S svetniki veseliti se želimo, al križev in težav se pa bojimo; kdor pa s svetniki terpeti noče, mu v njih veselje priti ne bo mogoče.

278. Lahko se veseli nebeškega življenja, kdor se deležen st'ri Gospodov'ga terpljenja.

Razgled po svetu.

V Avgusti Vindeliški (Avgsburgu) so imeli judje svoj cerkveni shod ali sinodo, v kateri so rabini z znatno večino zavergli svet, da bi bili judje zadovoljni z zgolj rokomaškim zakonom brez kacega verskega obreda.

Sv. Oče Pij IX., ki so bili 16. rožn. dosegli leta sv. Petra, kar je bil v Rimu, so 23. vel. serp. tudi mesce in dni sv. Petra doživeli. — Na prošnjo predsednika družbe za kat. mladino so sv. Oče za 23. avg. in za osmino podelili popolnoma odpustke tistim, ki prejmejo ss. zakramente in molijo v papežev namen in za sedanje potrebe sv. Cerkve. Bog živi Pija IX!

Döllinger mavtar? Germanija, katolišk list v Berlinu, piše: „Iz dobro zvedenega vira so nam poslani te-le verstice: Naznanim kakor čisto autentično resnico, da dr. Döllinger je ud mavtarske beznice v Karlsruhe.“ Če je to res, se bo še slišalo. — Tedaj mavtar bi bil papež tistih, ki si tatinsko prilastujejo ime starih katoličanov, zato blezo so „stari,“ ker pobijajo kat. resnico kakor „novo“, zoper katero je pa že Martin Luter pridigal! —

V Carigradu je že delj časa papežev poslanec msgr. Franchi, ki vravnava neke verske zadeve. 28. julija se nameri, da se srečajo na sprehodu peteri vozovi sultanovi in voz papeževega poslanca. Ko sultan spozná, da je ondi poslanec Franchi, ukaže zdajci ustaviti in pošlje k njemu svojega prvega adjutanta, kateri gre k poslancu sv. Očeta in mu reče: „Prevzvišenost, sultan moj gospod mi je dal prečastno nalogo Vam povedati, da je njegovemu veličastvu čez vse drago to srečanje, in želi zvediti, kako se imata Njih Svetost in Vaša prevzvišenost.“ — Ko je sultan slišal priljudni odgovor poslanca, se je nasmehljaj v znamenje zadovoljnosti in po obnovljenem pozdravu se je odpeljal v svoj cesarski dvor Dolma-bagúže. Zvečer pa se je povsod po Carigradu govorilo o tem dogodku; vsi so prašali, če je to res, če je mogoče, ker to je zoper vsako šego in navado, da bi se sultan tako ponižal; katoličani so bili zadovoljni, italijanuhi, mavtarji, krivoverci id., pa so imeli trud zakrivati svoje pobitje in zamerzo. Dnevnik „La Turquie,“ ki ima vrednika nekega goropadnega mavtarja, se ni mogel več premagovati in izlil je žolc v bedastem in neslanem spisu „izlamstvo in papež,“ v katerem je namerjal zasmehovati papeža in njegovega

poslanca v Carigradu, pa zderknilo je liscu tudi na sultana, češ, njegovo veličanstvo in ves dvor so se s takim počesenjem natiroma naznanili za katoličane in podložne rimskega papeža. Nasledek je bil, da je ministertvo za notranjstvo mavtarju za tri mesce njegov častnik ustavilo, še preden je izšel. „Turquie“ in njen blatnik imata tudi po avstrijskih krajih precej têték in popol-bratov; nič ne mara, da so že pisali kake pisma požaljenja v Carigrad.

V Rennes-u na Francoskem so bili 12. avgusta domu odpušeni tisti preslavni zvavi generala Charette-a (Šaret-a), ki so veliko lét služili papežu, poslednjič pa se v francoski vojski tako moško obnašali, da jih je vse občudovalo. Naslednjo nedeljo so bili še vsi, častniki in prosti, brez orožja skupaj pri sv. maši. Po maši jim je Charette naznanil prelepo pohvalo generala De Cissey-a, kako serčno so darovali domovini serce, peat in kri, se posebno skazali v bitvah pri Cercottes-u, Bron-u, Coulmiers-u, Patay-u in Mans-u, se odlikovali s pogumnostjo pred sovražnikom, dobrim redom in izverstnim duhom; da njih plemenita neprestrašenost dela njim in njih zmagovitemu generalu Charette-u prav obilno čast itd. — To pač na novo priča, da dober kristjan je tudi dober vojšak. — Charette pa jim je med drugim naznanil, s kako britkim sercem se od njih loči, ki so 11 lét žalost, veselje in darežljivost z njim delili. Napovedal pa jim je, da ostajate še dve veliki reči: zanesljivost v pravično reč in pa upanje v zmago. „Ohranimo se vredne naše naloge, in Bog nam bo dal zmago!“ je zaklical general in pristavil še nekatere besede priserčne zahvale. Zvavi so odgovorili s klicem: „Slava Piju IX.“ Veliko se jih je solzilo pri tem ginljivem poslovljanju.

Naj strašnejši sovražnik edine Italije, kakor se je pričalo celo v sami laški zbornici, je primanjkljaj (deficit), in osoda vsih preganjavcev Cerkve od Judeža do Bonaparta je ta: da se sami končajo, ne da bi se čakalo na družega, ki bi jih pobijal. Tako je Napoleon III šel v vojsko zoper Prusijo, ki je bila njegova smert (smert njegove slave), Lanza in Sella pa delata proštevne (razmere med prihodki in izdajki), ki bodo njun propad, pravi „Unità.“ —

Bismark tapa za Napoleonom. To jasno dokazuje „Genf. Korresp.“, pa ko bi tudi nič ne dokazoval, je to brez tega očitno. Slavo obéh primerja ta list s tistim strahovito velikanskim in lepim stebrom „Vendommom“ v Parizu, ki so ga rudečkarji une tedne poderli in v blato vergli. Kliče pa obema Jobove besede: „Si ascendit usque ad coelum superbia ejus et caput ejus nubes tetigerit, quasi sterquilinum in fine perditur.“ (Job. 20, 7.) Kakor je Napoleon se ob času Cerkvi prikupoval po hinavsko, kadar mu je kazalo, potlej pa zoper njo delal; tako dela tudi Bismark. Napoleonova politika je priklicala laške zmešnjave, dopustil je, da so rudečkarji Boga in pravico zasramovali, zapiral pa jih je, ko so se njega (Napoleona) lotili; tako dela tudi Bismark. Oba sta otroka punta, oba bota tudi njegova žertva. — Prašanje drugo pa je, če bode Avstrija, ki je tudi sama veliko grešila in še greši, tista šiba, ki bode pomagala zadevati prevzetnega Bismarka?

Za Francijo ni blagra, razun da si spet kralja izvoli. To dokazuje msgr. Segur v novo-spisanem delcu z napisom: „Vive le Roi!“ (Živio kralj!) Podaril je en iztisek sv. Očetu in dobil za odgovor pohvalno pismo, ki ima toliko veči veljavo, ker v novo obsojuje tiste liberalne nauke, ki sedanjo dobo prestole prevračujejo. Sv. Oče pravijo: V resnici, ne le samo brezbožne ločine se zaklinjajo zoper Cerkev in občinsko družbo, ampak tudi vsi tisti ljudje, ki objemajo tiste liberalne nauke, ktere je sv. Prestol tolikokrat zavergel, akoravno

se jim prišteva čisto dobra vera in naj bolji nameni. Ti nauki, ki so vgodni načelom, iz katerih izvirajo vse rovarstva, so veliko bolj nevarni, morebiti zato, ker so na prvi pogled viditi bolj blagi...“ Sv. Oče dalje pojasnjuje, kako očitno brezbožne nauke sprejemajo le do čistega spačeni ljudje; potuhnjeni nauki pa, ki se skrivajo pod plajš domorodstva (n. pr. „Prej Slovenec potlej katoličan“) in gorečnosti za vero (n. pr. binavski Döllingerjanci, ki se štulijo za „stare katoličane“) — taki potuhnjeni strupeni nauki lahko zapeljejo tudi čedne ljudi, da ne vedé zabredejo v naj večí zmote in do očitnega rogovilstva.

Tudi grof Henrik Chambordski je poslal Seguru pohvalno pismo, v katerem zlasti hvali bistro logiko, moč dokazov in zanesljivo svestost v stvarini.

Gotovo bode to delo veliko pripomoglo, da se Francosko poslednjič k redu verne.

Iz Odeše se sliši, da je do tal pogorelo mesto Hock. Pogoriša povsod strašno divjajo. Znano je, da se te strahovitosti pripisujejo skrivnim hudodelnim družbam. Sad nejevere in brezbožnosti so take divjanja. —

Iz Carigrada naznanujejo, da so v Damasku beđuini zrojili. Ubogi katoličani po unih krajih.

O shodu avstrijskega in nemškega cesarja in državnikov piše „Unità“: „Veliki vroči prašanji ste dve: prašanje jutrovo in prašanje večerno! Pervo obsega: Turčijo, Rumunijo, Egipt. Drugo tiče izpraznjenje francoskih okrajin od Prusov; novo povzdignjenje francoskega kraljestva; povernitev papeževe časne oblasti; versko kipenje po Nemškem; nekatere manj tehtne reči. Iz vsih teh prašanj izvira naj tehtniše zastran z véz (alijanc). „Unità“ meni, da po tolikih shodih bode zmešnja jezikov še večí.

Spreobrnjena turkinja. Časnik „Dalmazia catt.“ ima iz Fortopus-a 31. jul. mično dogodbo. 30. jul. je bila ondi keršena 17letna turkinja, poprej imenovana Debora, zdaj pa Marija Angela. Doma je iz Mostara, od kmetiške rodovine. Njena mati je bila katoličanka, pa se je bila poturčila. Objokovala je potem svoj odpad, je še nekoliko po naši veri živela, spolnovala poste, in čez vse želela, da bi ta njena hčerka postala katolikinja. Dva svoja majhna otroka, ki sta umerla, je bila dala kerstiti po katoliški dojnici; pa vse to skrivaj pred možem, ki je pred nekimi leti umerl. Dobra Marija Angela je v moško preoblečena po noči pobegnila srečno izmed turkov, spremljana od nekterih katoličanov, in pribežala je v Vid, majhno vas na podertinah nekdanje Narone; ker je pa to na meji, se je zdelo nevarno in pripeljali so jo v Fortopus. Turki so divjali, ko se je to zvedilo, in šli so k pašatu, naj bi jo po konzulatu nazaj dobil. Paša pa je terdo odgovoril: Treba jo je bilo varovati, kakor to gre. — Šli so še k mudiru (sodniku) v Gabeli, kateri je bil nekoliko nadležin, pa tudi to je kmali minulo. Ko je ves vihar potihnil, so jo tedaj kerstili. Opravilo je bilo silo ginljivo. Vse se je jokalo veselja. Ljudje iz naj imenitniših rodovin so si v čast šteli ji za botre biti. V dopolnjenje tega djanja je Božja previdnost poslala iz Turčije tudi dobrega katoliškega mladenča, s katerim se bode bogoljubna Marija Angela poročila, zidala se bode jima hiša v Fortopusu, kjer se nikomur kruha ne manjka, kdor ima dobro voljo za delo.

Iz Ljubljane. Prečast. o. Salezij Volčič, apostoljski vizitator na Sedmograškem, so se povernili 22. t. m. zdravi v Ljubljano. Prehodili so na dolgo in široko vso deželo, kar je že omenila Dan., prihodnjič pa pride nadalje in sklep.

Rojstni dan cesarjev se je obhajal z navadnimi slovesnostmi uni pétek. Bog daj, da bi za prihodnji

god bila že doveršena vesoljna sprava, in toraj edinost in zadovoljnost med vsimi.

Umetniško. V 22. listu t. l. si bila, draga Dan., naznanila svojim bravcem, da g. Janez Šubic iz Poljan na Žalostni gori na presno oslikuje obok v presbiteriji. Ker je zdaj delo, ne samo na Žal. gori, ampak tudi v farni cerkvi sv. Vida v zadovoljnost in veselje vsih farmanov dokončano, naj oboje slikarije nekoliko omenim.

Na Žalostni gori so na oboku 4 večí podobe, namreč: oznanjenje, obiskovanje, smert in vnebovzetje Marije Dev.; vmes med temi podobami so 4 evangelisti, na sredi oboka je Bog Oče, z dopadajenjem na Marijo gledajoč. Ker je v altarju podoba žalostne Matere Božje, tedaj tukaj Marija kristjanu, ki v cerkev stopi, kaže, kako je bila v veselju in v časti ponižna, v žalosti pa popolnoma v Božjo voljo vdana, in kristjan ima priložnost premišljevati svoje življenje, kako ima Marijo posnemati, da bo njen pravi otrok.

V farni cerkvi je pa na oboku: Jezusovo rojstvo, sv. trije Kralji, spremenjenje in vstajenje, vmes med temi podobami pa Jezus v kervavem potu na Oljski gori, ko ga Judež izdaja, potlej bičanje in s ternjem kronanje; sredi oboka je Jezus sodnik. Pod obokom so pa na eni strani ss. Mohar in Fortunat, na drugi slovenska aposteljna ss. Ciril in Metod, in nasproti sv. Peter in sv. Andrej. Vse podobe so kaj živo izobražene in sleherni, kateri jih je do zdaj videl, je svojo zadovoljnost in pohvalo nad njim izrekel. Gospod Šubic se je res umetnika pokazal, kar ga pa še zraven tega posebno priporoča, je njegovo lepo obnašanje, pridnost pri delu in skerbljivost, da bi vse prav in dobro naredil. Priporočim ga torej za enake dela svojim duhovnim tovaršem.

Podobnik.

V Mariboru se je vstanovil centralni odbor za volitve, in izvoljeni so v odbor: Kosar, Zarnik, Bohinec, Ipavec, Pajk, Prelog, Radej, Rola, Robič, Serbec, Rapoc, Dominkuš, Jurčič, Koceli, Železnikar.

Za poslance so nasvetovani dosedaj: Šuman, Prelog, Herman, Serbec, Kosar, Adamovič, Vošnjak. Kandidate za mesta bo odbor kmali povedal.

Iz Gorice. Preč. gosp. Štefan Bensa, konzist. kancelar, je postal kanonik metropolitanske cerkve v Gorici. —

Iz Gorice je ravnokar prišlo veselo naznanilo, da od 18. do 22. sept. bodo ondi v semenišču duhovske vaje. Več prihodnjič.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Umerl je v Trebnem 18. avgusta t. l. pred dvema letoma posvečeni čast. gosp. Peter Prijatelj R. I. P.

V lavantinski škofiji. Prestavljeni so sledeči čč. gg. kaplani: Jož. Sorglechner v Šetale; Fr. Polc za I v Vitanje; Ant. Drozeg k sv. Urbanu pri Ptujem; Jože Kolarič za I v Trebovlje; Jože Sever v Koprivnico; Blaž Cilenšek v Dramlje; Jan. Jakopina v Loko; Martin Lapuh v Iram; M. Škerbec za II v Trebovlje; Ant. Breznik na Kalobje; Jože Hemah za II na Vransko. — Za kaplane so sledeči čč. gg. novomašniki nameščeni: Matej Slekovec v Središče; Jak. Korošak k sv. Rupertu pri Laškem; Martin Napast v Kapele pri Brežicah; Fr. Leber v Podsredo; Rupert Šuta v Laporje. — Č. g. Fr. Naprudnik je stopil v pokoj.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Čast. g. J. Dolžan 8 gld. v dober namen. —